

DEPREMİN HUKUKİ BOYUTU

Stj. Av. Nuran KARAGÜL

nurankaragul61@gmail.com

KONU BAŐLIKLARI

- Ceza Hukuku Bakımından
- Özel Hukuk Bakımından
- İdare Hukuku Bakımından
- Vergi Hukuku Bakımından

CEZA HUKUKU

- Müteahhitler, Mühendisler, Yapı Denetçileri gibi Teknik Görevliler, Ruhsat vb. Veren Görevli ve Yetkililer, Denetim Görevi Olan Bakanlık ve Belediye Yetkilileri Bakımından
- (TCK m.81,85,86,89,151,170,184)
- Olası depreme ilişkin gerekli nlenmeleri almayan, arama ve kurtarma çalışmalarının geç, eksik ya da hatalı başlaması neticesinde kayıpların artmasına sebep olan yetkililer bakımından (TCK m.83,88,257)
- Kamu Görevlileri Bakımından (4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerin Yargılanması Hakkında Kanun)
- Genel Suçlar Değerlendirmesi (TCK m.42,43,44,141,142,147)

ÖZEL HUKUK

- Mirasçılık Belgesi Alınması (TMK m.29,31,32,33,44,598,605,606,609, 7338 SK m.9)
- Delil Tespiti Yaptırılması (HMK m.400 vd)
- Maddi ve Manevi Tazminat Davaları
- Zayi Belgesi Alınması (TTK m.82)
- İşçilerin Tazminat ve İşçilik Alacakları (İK m.24,53, TBK m.440, 1475 SK, 5510 SK, 6331 SK)
- İşvereninin Yasal Hakları (İK m.25)
- Çocuklara zg Düzenlemeler ve ocukların Korunması (TMK m.305 vd, TMK m.335 vd)

İDARE HUKUKU

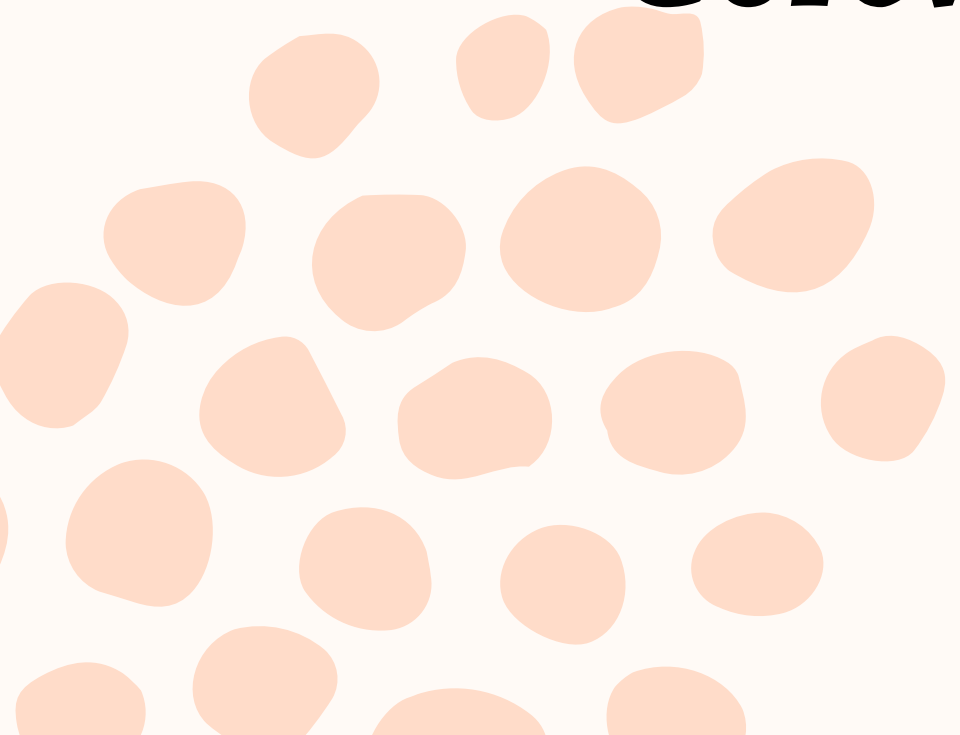
- Yapı Kayıt Belgesi (3194 Sayılı İmar Kanunu geçici m.16)
- Deprem Nedeniyle İdari Yargıda Açılacak Tazminat Davaları
- İdari Yargıda Dava Ne Zaman Nerde Açılır (İYUK m.7,13)
- İdari Yargıda İspat
- Tazminat Miktarı

VERGİ HUKUKU

- Yok Olan Mallar İçin Emsal Bedel Tespiti (VUK m.72,278)
- Deprem Nedeniyle Beyan ve Ödemelerin Ertelenmesi (VUK m.13,15)
- Vergi ve Cezalarının Silinmesi (VUK m.115)
- Bağış ve Yardım Gelirlerinin İndirilebilmesi (7269 SK m.45, GVK m.89/5)

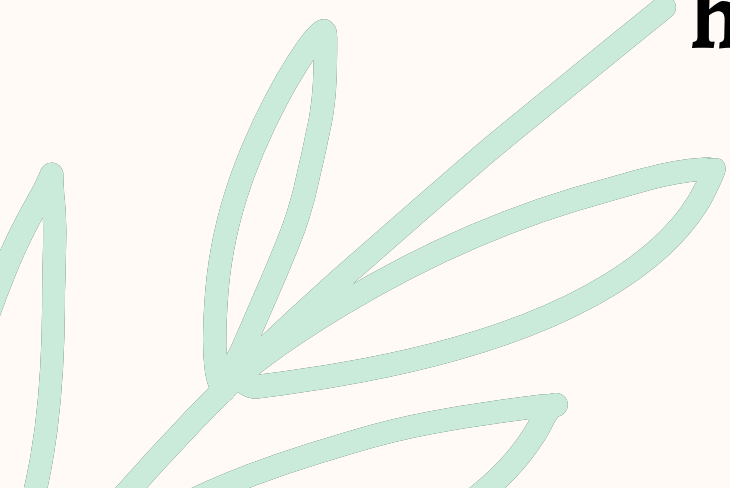

Ceza Hukuku

**Müteahhitler, Mühendisler, Yapı
Denetçileri gibi Teknik Görevliler, Ruhsat
vb. Veren Görevli ve Yetkililer, Denetim
Görevi Olan Bakanlık ve Belediye Yetkilileri
Bakımından**

- **Yapı projesinin mevzuata, fennin gereklerine uygun olmadığıнын**
  - **inşaat malzemesi kalitesinin standartlara uygun olmadığıнын**
    - **yapımda işçilik hataları olduğunun,**
- **yapıların inşaat ruhsatının ve projelerinin bulunmadığıнын veyahut mevzuata aykırı olduğunun**
  - **zemin yüzeyinin yapılaşmaya elverişli olmadığıнын**
  - **gerekli güçlendirmenin yapılmadığıнын, yapı statığını zayıflatan mevzuata aykırı tadilatların yapıldığıнын**
  - **denetimlerin hiç veya yeteri kadar yapılmadığıнын vb. tespiti hâlinde bu kişilerin cezai sorumluluğu söz konusu olabilecektir**

Ölüm Meydana Gelmişse

Ölenin eşi ve çocukları bunlar yok ise yakınları suçun işlendiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığına şikayet dilekçeleri vermelidirler. TCK m.85-81 resen takip edilen bir suç niteliğindedir. Bir şikayet yahut ihbar olmadan da savcılık harekete geçecektir.

**Suçtan zarar görenin şikayet dilekçesi vermesinde fayda vardır. Savcılık resen yürütülen soruşturmada takipsizlik/kovuşturmaya yer olmadığı kararı verdiğinde sadece suçtan zarar gördüğü iddiası ile şikayet dilekçesi veren taraf bu karara karşı itiraz hakkı elde eder.(CMK m.173)
Takipsizlik veren Cumhuriyet Başsavcılığının bağlı olduğu Ağır Ceza Mahkemesinin bulunduğu yerdeki Sulh Ceza Hakimliğine kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde itiraz edebilir.**

Kamu davası açıldıktan sonra da suçtan zarar gören mahkemeye vereceği dilekçe ile davaya müdahale hakkına sahiptir. Talepleri kabul edilenler taraf olma ehliyetini kazanır ve delil ileri sürebilir; talepte bulunabilir ve kararı temyiz edebilirler. Müdahale talebi kabul edilmeyenler hükümlerle birlikte temyiz/istinaf yoluna gidebilir.

Deprem sonucu ölüm meydana gelmiş ise kasten insan öldürme suçu işlenmiş olacaktır.

Kahramanmaraş ve üzerinde bulunduğu fay hattında depremin gerçekleşeceğinin öngörüldüğü kabul edilmelidir. Böyle bir yerde bu tür yapıları inşa eden ve bu yapıları denetlemeyen kişilerin böyle bir depremi öngördüğü ve ölüm neticesini “olursa olsun” diyerek öngördüğü açıktır.

Yargıtay 12.CD 2012/11165 E., 2013/4980 K., 01.03.2013 Tarihli

Yargıtay 12.CD 2017/172 E., 2017/2866 K., 06.04.2017 Tarihli

Yaralanma Meydana Gelmişse

Yaralanan kişi 6 ay içinde şikayet dilekçesi vermelidir. 6 aylık süre hak düşürücüdür. Suçun bilinçli taksirle işlendiğini belirterek de 6 aydan sonra şikayet etme hakkını kullanabilir.

Hafif yaralanma (Basit Tıbbi Müdahaleyle Giderilebilecek Yaralama) şikayete tabidir. Kasten yaralama, bilinçli taksirle yaralama şikayete tabi değildir.

Suçun nitelendirilmesine bağlı olarak hak kaybına uğramamak için 6 ay içinde şikayet dilekçesini vermek gerekir.

Davaya müdahale için aynı hususlar geçerlidir.

Ölüm veya Yaralanma Meydana Gelmemişse

Bu durumda oluşabilecek suçlar:

- **Mala zarar verme (TCK m.151)**
- **Kamu güvenliğinin kasten tehlikeye sokulması (TCK m.170)**
- **İmar kirliliğine neden olma (TCK m.184)**
- **Yapı Denetim Hakkında Kanun ve TCK hükümleri uyarınca görevini kötüye kullanma**

Mala zarar verme suçu hariç resen soruşturulan suçlardır.

Mala zarar verme suçunun şikayet süresi 6 aydır.

**Olası depreme ilişkin gerekli önlenmeleri
almayan, arama ve kurtarma
çalışmalarının geç, eksik ya da hatalı
başlaması neticesinde kayıpların artmasına
sebeup olan yetkililer bakımından**

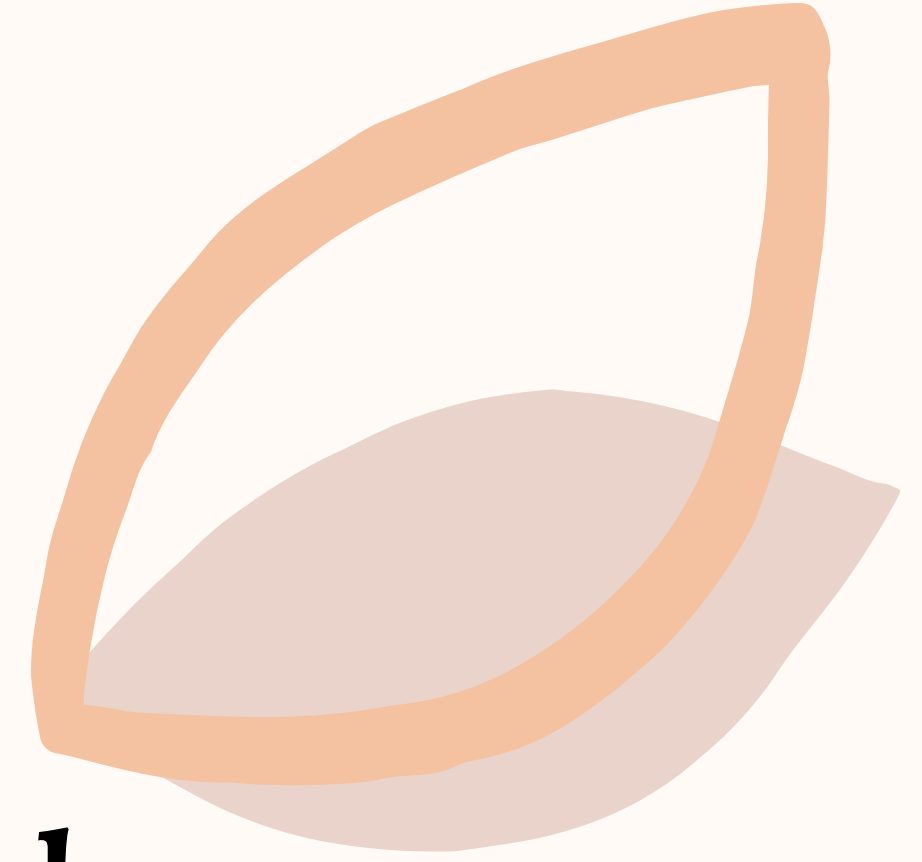

Bu kişiler bakımından kasten insan öldürme (kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi) ve görevi kötüye kullanma suçları söz konusudur. Bu suçlar resen soruşturulur.

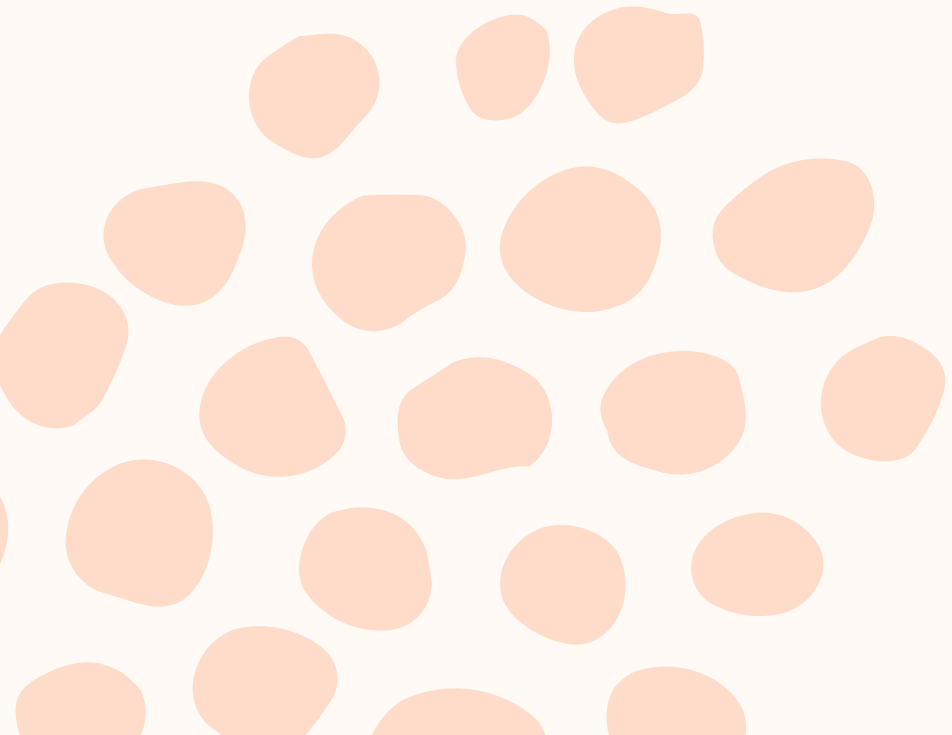
Devletin vatandaşını depreme karşı koruma ve deprem zararlarını en aza indirme yönünden pozitif yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülüğe aykırı davranan kamu görevlilerinin cezai sorumluluğu söz konusudur.

Vatandaşlar tarafından bu hususları belgeleyen delillerin muhafaza altına alınması, mağdurların şikayetçi olması önem arz etmektedir.

Kamu Görevlileri Bakımından

Suç işleyen kamu görevlileri bakımından özel bir soruşturma usulü vardır. Görevine aykırı hareket eden kamu görevlileri hakkında soruşturmaya devam edebilmek için amirlerden izin alınması gerekmektedir.

Savcılık suç duyurusunu aldıktan sonra ivedilikle toplanması gereken ve kaybolma ihtimali olan delilleri toplayarak soruşturma evrakını idari makama göndererek soruşturma izni almalıdır.

İdari makam tarafından soruşturma izni verilmemesi veya işleme koymama kararı verilmesine duruma göre BİM'e veya Danıştay'a itiraz edilir. Bu süre 10 gündür.

İtirazlar 3 ay içinde karar bağlanır ve kesindir. Başsavcılık tarafından işleme koymama kararı kesindir, itiraz yolu öngörülmemiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturmaya yer olmadığı kararı ya da takipsizlik kararları verebilir. Bu kararlara karşı ilgili sulh ceza hakimliğine 15 gün içinde itiraz edilebilir.

Herhangi bir nedenle kesinleşen kararlara karşı AYM'ye bireysel başvuru yapılabilecektir. Başvuru süresi 30 gündür. AYM süreyi öğrenme tarihinden itibaren başlatmaktadır. Tebliğden nce UYAP üzerinden karar öğrenilmiş ise sre bu tarihten itibaren başlayacaktır.

Kamu görevlileri hakkında verilen işleme koymama, soruşturma izni vermeme gibi kararların yaşam hakkını ihlal ettiğine ilişkin kararlar:

AYM 2012/752 başvuru numaralı 17.09.2013 tarihli Serpil Kerimoğlu ve diğerleri AİHM 14350/05, 15245/05, 16051/05 başvuru numaralı özel ve diğerleri/ Türkiye

- **TCK m.42,43,44 hükümleri gereği içtima hükümlerinin uygulanabileceğini unutmayalım.**
- **TCK m.141,142,147 hükümleri gereği işlenen hırsızlık suçlarına tatbik edilebileceğini nitelikli hallerin ve zorunluluk halini düzenlendiğini unutmayalım.**

Özel Hukuk

Mirasçılık Belgesi Alınması

Ölenin mirasçılarının mirasçı olduğunu ispat için veraset ilamı alması gereklidir.

Yasal mirasçılardan biri veraset ilamı için (TMK m.598/1)

- Noterliğe
- Oturduğu yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesine tek başına başvurarak alabilir.

Noterlikten Belge Alamayacaklar

- Nüfus kayıtlarına göre yasal mirasçı olmayanlar
- Nüfus kayıtlarında halen sağ gözükenlerin mirasçıları
- TC vatandaşı olmayan yahut çift vatandaşlığı olanlar

Mirasçılık belgesi ölenin taraf olduğu davaları takip etmenin yanında veraset intikal beyannamesi (4 ay içinde) için de gereklidir. (7338 sayı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu m.9)

Ölüm Karinesi (TMK m.31): Kişinin cesedine ulaşamamış ancak öldüğü düşünülüyorsa ölümüne kesin gözle bakılan bir olayda kaybolduğu kabul edilir.

Gaiplik (TMK m.32): Kişinin enkazdan sağ çıkma ihtimali varsa ölüm tehlikesi içinde kaybolduğu kabul edilir.

Ölüm karinesi halinde müracaat edilen yerin mülki idare amirinin emri ile ölüm tutanağı düzenlenerek ölüm olayı işlenir. (TMK m.44) Ölüm karinesi bulunan kişinin alt veya üst soyundan birinin ya da kardeşlerinin bunlar yoksa mirasçılarının başvurusu ya da resmi makamların resmi yazı ile bildirmesi gerekir.

Gaiplik hali için hakları bu ölüme bağlı olanların kaybolan kişinin son yerleşim yerindeki Sulh Hukuk Mahkemesine en erken depremden itibaren 1 sene sonra başvuru yapması üzerine gaipliğine karar verilir. (TMK m.33)

Birlikte ölüm karinesi (TMK m.29) işletilen kişiler birbirlerine mirasçı olamazlar.

Mirasçılar mirası reddetmek istiyorlarsa ölümden itibaren ölenin son yerleşim yeri Sulh Hukuk Mahkemesine başvurmalılar. TMK m. 605,606,609

Delil Tespiti Yaptırılması

Hasar tespitine itiraz süreleri:

Hafif, orta, ağır hasar tespiti için ----> **30 gün**

Acil yıkılacak binalar için ----> **3 gün**

Hasarsız, tespit yapılmayan binalar için yargı yoluna

başvurmadan önce idareye zorunlu başvuru----> **30 gün**

Tazminat davalarına esas olması ve delil teşkil etmesi için hasarlı malın bulunduğu yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesi veya asıl davaya bakmak ile görevli olan mahkemeye dilekçe ile başvurarak delil tespiti yaptırmak gerekir (HMK m.400 vd).

Mücbir sebeplerle delil tespiti yaptırmak mümkün olmadığı takdirde, kurum ve kuruluşlarca düzenlenmiş olan Hasar Tespit Raporlarına da açılacak davalarda delil olarak dayanmak mümkündür.

Oluşan hasarı Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilileri tespit eder.

Hasar tespit raporları ancak asıl işlemle birlikte dava konusu yapılabilir.

Hasar tespit sorgulama ve itiraz işlemleri e-devlet üzerinden yapılabilmektedir.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

..... İL MÜDÜRLÜĞÜNE /

T.C.

..... KAYMAKAMLIĞINA

İTİRAZDA BULUNAN : (Ad-Soyad ve T.C.Numarası) yazılacak
(Adres yazılacak)

KONU : Hasar tespitine itirazlarımın sunulmasıdır.

AÇIKLAMALAR:

Kahramanmaraş merkezli 10 ili etkileyen 06.02.2023 tarihli ve devam eden depremlerde, maliki olduğum “..... ili, ... İlçesi, ...Mahallesi, ... Ada .. parselde” kain ve “.....” adresinde bulunan taşınmazın hasar durumunun “az hasarlı” / “orta hasarlı” / “hasarsız” olarak tespit edildiğini e-devlet üzerinden öğrenmiş bulunmaktayım.

Taşınmazım depremde ağır hasar almıştır. Statik hesaplamanın doğru olup olmadığı dahi bilinmeksizin ve beton kalitesi labaratuvar ortamında analiz edilmeden “az hasarlı” raporu düzenlenmesi mümkün değildir. Kaldı ki çıplak göz ile dahi yapının yaşam sürmeye ve barınmaya elverişli olmadığı aşikardır. Aynı zamanda depremden etkilenen bölgede 6 bini aşkın yapı yıkılmışken hiçbir bilimsel veri olmaksızın taşınmazımın “az hasarlı” / “orta hasarlı” / “hasarsız” olduğuna ilişkin yapılan bu tespiti süresi içinde itiraz ediyorum.

Ekte taşınmazda meydana gelen hasara ilişkin fotoğraflar da bulunmaktadır.

Saygılarımla.

Tarih

İsim-Soyisim (İmza)

NOT: Bulduğunuz yerde Bakanlık İl Müdürlüğünün bulunmaması halinde itirazın Kaymakamlığa hitaben yazılması gerekmektedir.

Maddi ve Manevi Tazminat Davaları

Depremde ölüm, yaralanma gerçekleşmesi hâlinde ölenin mirasçuları ile belirli yakınları ve yaralanan kişiler, taşınır veya taşınmaz malları zarar gören kişiler, maddi ve manevi tazminat isteme hakkına sahiptir.

Depremde meydana gelen zarar; deprem sebebiyle yıkılan, yarılan, düşen yapı eserinin kötü yapılmış veya gereği gibi bakılmamış olmasından kaynaklanmalıdır.

Müterafik kusurun olup olmadığı da ayrıca değerlendirilerek eylem ile zarar arasındaki nedensellik bağına kesip kesmediğine bakılır.

Sorumluluğun Dayanağı ve Sorumlusu

- **KİRA SÖZLEŞMESİ (TBK m.229 vd)**

Kiracı, kiraya verene karşı kira sözleşmesine dayanarak da tazminat davası açabilecektir.

Yapı yıkılmamış ve onarılabilir durumdaysa kiraya verenden ücretsiz ayıbın giderilmesini isteyebilir. Kiraya verenin bir kusuru yoksa tazminat ödemekten kurtulabilir ancak onarma yükümlülüğünden kurtulamaz.

TBK m.331 gereği olağanüstü fesih, TBK m.325 gereği kira sözleşmesi feshedilebilir.

TBK m.331, 3 aylık yasal fesih süresi.

Yapı yıkılmışsa yahut barınılamayacak durumdaysa kira sözleşmesi sona ermiş demektir. Bu vakitten sonra kiracının kira bedelini ödeme yükümlülüğü bulunmamakta ve kiraya verenin de kira bedeli isteme hakkı yoktur. Ancak o zamana kadar muaccel olmuş kira bedelini talep edebilecektir.

Konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde fesih yazılı yapılmalıdır. (TBK m.348)

- **SATIŞ SÖZLEŞMESİ (TBK m.207 vd)**

Zarar gören yapının sahibi ise satış sözleşmesine dayanarak satıcıya tazminat davası açabilir.

Alıcının hakları: (TBK m.227)

- sözleşmeden dönme
- satış bedelinden indirim isteme
- ücretsiz onarım
- ayıpsız benzeri ile değişim(parça borçlarında olmaz, bina parça borcu)
- genel hükümlere göre tazminat

Depremde yıkılan veya hasar gören yapılardaki ayıp depremden sonra ortaya çıktığından gizli ayıptır. Alıcının gözden geçirme külfeti yoktur, bildirim yapması yeterlidir.

TBK m. 225 gereği bildirim yapılmamış olmasını ağır kusurlu olan ve işi meslek edinenler öne süremez.

TBK m. 244/3: 5 yıl ve ağır kusur varsa 20 yıllık süreler.

- **ESER SÖZLEŞMESİ (TBK m.470 vd)**

TBK m.470-486 arasında eser sözleşmesi düzenlenmektedir.

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi eser sözleşmesinin alt türüdür.

*Arsa sahibi bina teslim edilmemiş ise sözleşmeden dönebilir.

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinde yükleniciden ev satın alanlar, yüklenicinin ayıptan doğan sorumluluğuna gidebilir.

Bağımsız bölüm sahipleri ayıplı mal tesliminden dolayı sözleşmeden dönüp menfi zarar, tamirat, bedel indirimi talep edebilir.

Yüklenici ile arsa sahibi arasındaki sözleşme tüketici işlemi olmadığından tüketici mahkemesinde değil genel mahkemede görülür.

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinde arsa sahibinden ev satın alınması durumunda bağımsız bölüm sahipleri TBK m.246 yollamasıyla TBK m.277 gereği taşınmaz satımından doğan sorumluluk hükümlerine göre seçimlik hakları talep edebilir.

Yüklenici ile bağımsız bölümü satın alan arasındaki sözleşme tüketici işlemi olduğundan tüketici mahkemesinde görülür.

Sözleşmeden dönüp menfi zarar, bedelden indirim, tamirat, ayıpsız benzeri ile değişim talep edebilir.

NOT: Mühendis mimar vb. ile bina sahibi arasındaki hukuki ilişki vekalet hükümleri TBK m.502 vd.

TBK m.478 gereğince 5 ve ağır kusur halinde 20 yıllık süreler.

• YAPI DENETİM HAKKINDAKİ KANUN

Yapı sahibi ----->

- *yapı denetim kuruluşları
- *denetçi mimar ve mühendisler
- *proje müellifleri
- *laboratuvar görevlileri
- *müteahhit

yapının ruhsat ve eklerine,
fen, sanat ve sağlık
kurallarına aykırı, eksik,
hatalı ve kusurlu yapılması
sorumluluk sebeplerine
dayanarak tazminat davası
açabilir.

Yapı Denetim Hakkındaki
Kanun m.3 gereği yapı
kullanma izninin alındığı
tarihten itibaren, yapının
taşıyıcı sisteminden dolayı on
beş yıl, taşıyıcı olmayan diğer
kısımlarda ise iki yıl
sorumludur.

- **DEPREM SİGORTASI**

DASK bulunan yapılar için Doğal Afet Sigortaları Kurumu , 25.11.2022 tarihinden beri 640.000 TL üst sınır olmak üzere ev sahibi olan sigortalıya sigorta tazminatı öder.

Afet Sigortaları Kanunu m.13'e göre tazminat, gerekli bilgi ve belgeler ile hasar tespitinin tamamlanmasını müteakip en geç 30 gün içinde ödenir.

Zarar görenler Alo Dask 125, e-Devlet veya SMS üzerinden başvuru yapabilirler.

İsteğe bağlı deprem sigortası bulunan yapılar için sigortalıya sigorta şirketi tarafından poliçedeki üst sınıra bağlı olarak meydana gelen hasar için ödeme yapar.

- **HAKSIZ FİİL (TBK m.49 vd)**

Zarar gören ile arasında sözleşme ilişkisinin varlığı gerekmeksizin zarar görenler haksız fiil hükümlerine göre yüklenici, denetçi mimar ve mühendisler gibi kişilere dava açabilir.

TBK m.49: kusur, zarar, hukuka aykırılık, fiil

TBK m.50: zarar gören, zararı ve kusuru ispatlamalıdır.

TBK m.72: zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendikten itibaren 2 yıl, her halde fiilden itibaren 10 yıl. ceza kanunlarının daha uzun zamanaşımı öngörmesi hali.

Yüklenicinin, binayı projelendiren mimarın, denetleyen mühendisin bilimsel ve teknik esaslara uygun şekilde davranmamaları, kalitesiz malzeme ve işçilik kullanmaları halinde kusurlu davrandığı kabul edilir.

- **YAPI MALİKİNİN SORUMLULUĞU (TBK m.69)**

TBK m.69: Bir binanın veya diğer yapı eserlerinin maliki, bunların yapımındaki bozukluklardan veya bakımındaki eksikliklerden doğan zararı gidermekle yükümlüdür.

İntifa ve oturma hakkı sahipleri de, binanın bakımındaki eksikliklerden doğan zararlardan, malikle birlikte müteselsilen sorumludurlar.

Sorumluların, bu sebeplerle kendilerine karşı sorumlu olan diğer kişilere rücu hakkı saklıdır.

Kusursuz sorumluluktur.

Kurtuluş kanıtı getirme imkanı tanınmamıştır.

Mücbir sebep, mağdurun veya üçüncü kişinin ağır kusuru nedensellik bağıını kesiyorsa malikin sorumluluğundan söz edilmez.

Yapı maliki ile taşınmaz maliki farklı kavramlardır, buna dikkat etmek gerekir.

• **ADAM ÇALIŞTIRAN VE YARDIMCI KİŞİ KULLANAN SORUMLULUĞU (TBK m.66 - TBK m.116)**

Yardımcı kişi kullanan --> sözleşmeye dayanan sorumluluk

Adam çalıştıran --> sözleşme dışı sorumluluk

Her halde kusursuz sorumluluktur.

TBK m.116 ---> kurtuluş kanıtı getirme

imkanı yok

TBK m.66 ---> kurtuluş kanıtı getirme

imkanı var

Şayet yardımcı kişi eliyle borcu ifa eden(yüklenici) ile zarar gören arasında sözleşmesel ilişki varsa TBK m.116(yardımcı kişi) uygulanmalıdır.

İnşaat işlerinde genellikle taşeron kullanıldığından TBK m.116 göz ardı edilmemelidir. TBK m.112'ye göre lehe hükümdür çünkü kusur aranmayan sorumluluktur.

Şayet adam çalıştıran(yüklenici) ile zarar gören arasında sözleşmesel ilişki yoksa bu kez TBK m.66 gereği sorumluluk söz konusudur. Lakin bu madde ile sorumluluk için bağıllık(yüklenici-işçi) ilişkisi bulunmalıdır. Bağıllık ilişkisi yoksa haksız fiil hükümleri söz konusudur.

Tazminat İsteyebilecekler ve İstenebilecek Zararlar

Ölüm gerçekleşmişse,

ölenin yasal mirasçıları: cenaze giderleri, tedavi giderleri, iş göremediği sürede meydana gelen kazanç kaybı

maddi desteğini kaybeden kişiler (ölenin birlikte yaşadığı kişi, çocuğu, anne babası, nişanlısı gibi): destekten yoksun kalma tazminatı

ölenin yakınları (eş, anne, baba, çocuk vb.): manevi tazminat

Beden bütünlüğü bozulmuşsa,

yaralanan kişi: tedavi giderlerini, bakım giderlerini, geçici iş göremezlik halinde kazanç kaybı, sürekli iş göremezlik halinde fiilen çalışmasa bile zararın giderilmesi, manevi tazminat

yaralananın yakınları: ağır yaralanma halinde sadece yakınlar manevi tazminat talep edebilir

Taşınır ve taşınmaz mallar hasara uğramışsa, mal sahipleri: değer kaybı, onarım giderleri, malın kullanılmaması sebebiyle oluşan maddi zararlar

- Destekten yoksun kalma ve cismani zararlar için davalar belirsiz alacak davası olarak açılabilir.
- Davacılar, zarara olay tarihinden itibaren faiz yürütülmesini talep edebilirler.

Hukuk Davalarının Tabi Olduğu Süreler

Yapıda meydana gelen zarar satıcının veya yüklenicinin ağır kusurundan (kasıt, ihmal) kaynaklanıyorsa **'20 yıl'** ağır kusur yoksa taşınmaz yapılar için **'5 yıl'** taşınırlar için **'2 yıl'**

Sigorta sözleşmesine dayanıyorsa sigorta tazminatı alacağı muaccel olmasından itibaren **'2 yıl'** her halde rizikonun gerçekleşmesinden itibaren **'6 yıl'**

Yapı Denetim Hakkında Kanun'a dayanarak açılan davalarda yapının taşıyıcı sistemi için **'15 yıl'** taşıyıcı olmayan diğer kısımlar için **'2 yıl'** ve süre yapı kullanma izninin alınmasından başlar.

Haksız fiile ilişkin ise zararın ve sorumlunun öğrenilmesinden itibaren **'2 yıl'** ve herhalde fiilin işlendiği tarihten itibaren **'10 yıl'** 10 yıllık sürenin deprem tarihinden itibaren başlatılması gerekir.

Tazminat, ceza kanunlarının daha uzun bir zamanaşımı öngördüğü cezayı gerektiren bir fiilden doğmuşsa bu zamanaşımı uygulanır.

Haksız fiile dayanan tazminat davasının tâbi olduğu zamanaşımı süresi, olası kastla öldürme hâlinde **'20 yıl'** bilinçli taksirle öldürme hâlinde **'15 yıl'**dan az olmaz.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Kiraya verene, satıcıya, yükleniciye, sigorta şirketine karşı sözleşmeye dayanarak açılan davalar davalının yerleşim yeri veya depremin olduğu yerdeki hukuk mahkemesinde açılır. Kira sözleşmesinde SULH HUKUK MAHKEMESİ, konut için yapılan satış, eser(yüklenicilik), sigorta sözleşmesinde TÜKETİCİ MAHKEMESİ, ticari davalarda ASLİTE TİCARET MAHKEMESİ görevli mahkemedir.

Yükleniciye, projelendiren mimara, denetleyen mimar ve mühendise, yapı denetim firmasına ya da yapı sahibine karşı açılacak dava haksız fiil hükümlerine dayanıyorsa davalar davalının yerleşim yeri, depremin olduğu yer, davacının yerleşim yeri ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNDE açılır.

- Tüketici ve ticari uyuşmazlıklarda arabuluculuk şartı vardır.

Zayi Belgesi Alınması

Ticaret ile uğraşanlar, serbest meslek erbapları yasalarının emrettiği belgeleri tutmak ve saklamakla yükümlüdür. Depremde bu belgeler kaybolmuş hasara uğramış olabilir.

Kusurlu duruma düşmemek ve ceza ödememek için TTK m.82 gereğince iş yerinin bulunduğu yerdeki Ticaret Mahkemesi yoksa Asliye Hukuk Mahkemesine dilekçe ile başvurarak zayi belgesi alınmalıdır.

TTK m.82'e göre anılan belgelerin kaybolduğunun veya hasar gördüğünün öğrenildiği tarihten itibaren **30 gün** içinde başvuru yapılmalıdır.

Zayi belgesi alınması Vergi Usul Kanun'u bakımından defter ve ibraz yükümlüğüne bağlı yaptırımları kaldırması bakımından önemli. Bu başvurular eğer sağ ise mükellef tarafından veya yetkili vekili, sağ değil ise veraset ilamı ile herhangi bir mirasçı ya da yetkili tarafından yapılmalıdır.

İşçilerin Tazminat ve İşçilik Alacakları

Kıdem tazminatı yapılacak başvuru üzerine hemen ödenmelidir. Gecikilen süreler için bankalarca TL mevduatına uygulanan en yüksek faiz oranı üzerinden faiz istenmelidir.

Hemen ödeme yapılmazsa yasal mirasçılar veraset ilamı çıkartarak işveren ile arabuluculuk sürecini başlatabilirler.

Alt işverenlik varsa ortaklaşa sorumluluk vardır. Kamu kurumlarında çalışan işçi alt işverenin işçisi de olsa kıdem tazminatının ödenmesinde doğrudan ilgili kamu kurumu sorumludur.

- Kıdem Tazminatı (1475 sayılı kanun m.14)

4857 sayılı İş Kanunu-M:120 sebebiyle 1475 sayılı İş Kanunu M:14 yürürlüğü devam etmektedir. 14.Madde'ye göre deprem sonucu yaşamını yitiren işçinin yasal mirasçılarının, mirasçı olduklarını belgeleyerek işverenden kıdem tazminatını isteme hakları bulunmaktadır.

Kıdem tazminatına ilişkin bilgiler geçerlidir.

Bu hususta Arabuluculukta anlaşamazsa, tutanak eklenerek işverenin yerleşim yeri ya da işçinin çalıştığı yerin İş Mahkemesinde dava açılarak kıdem tazminatı ve faizi talep edilebilir.

İşçinin vefatından itibaren 5 yıl içinde talep edilebilir. Arabuluculukta geçen süre mahsup edilir. İşçinin son giydirilmiş brüt aylık ücreti esas alınır.

- **Yıllık İzin Ücreti Alacağı (İK m.53)**

İş sözleşmesi nasıl feshedilmiş olursa olsun hak ettiği halde kullanılmayan yıllık izin süreleri fesih ile birlikte ücret alacağına dönüşür.

Yıllık izin süreleri:

1-5 yıl ----> **14 gün**

5-15 yıl ----> **20 gün**

15 yıl ve üzeri ----> **26 gün**

18 yaşından küçük ve 50 yaşından büyük işçilerin yıllık izin süresi en az **20 gün**

Fesih ile ücrete dönüşen yıllık izin ücreti alacağının hesabında işçinin son temel ücreti esas alınır.

- **Ücret ve Ücret Benzeri İşçilik Alacakları**

İşçinin vefatından önceki:

> çalışmasının karşılığı olan ücret

> fazla çalışma ücreti

> hafta tatili, bayram ve genel tatillerdeki

çalışma ücretleri

> prim

> ikramiye

> vb. para ile ölçülebilen değerler

işverenden talep edilebilir

Belirtilen alacaklar için öncelikle arabulucuya başvurulması; anlaşamadığı takdirde İş Mahkemesinde dava açılması gerekir.

- **İşin Durması Sebebiyle Tazminat ve İşçilik Hakları (İK m.24)**

İşçinin çalıştığı iş yerinde 1 haftadan fazla süre işin durması halinde sağ kalan işçinin, iş akdini bildirmsiz olarak feshetmek ve kıdem tazminatı ile çalışılmayan bir haftalık sürenin her bir günü için yarım ücret istemek hakkı vardır.

İşin tatil edilmesi sebebiyle çalışılmayan süre işçinin yeniden işe başlaması koşuluyla yıllık ücretli izin hakkında çalışılmış gibi hesaba katılır.

İşçinin depremde yaralanması durumunda, işverenin işçinin iş sözleşmesini tazminatsız feshetme hakkı yoktur. İşveren ancak rapor süresi ihbar süresini 6 hafta geçerse kıdem tazminatı ödeyerek işçinin sözleşmesini feshedebilir.

- **Deprem Sebebiyle İş Kazası**

5510 Sayılı SSGSSK ve 6331 Sayılı İSGK iş kazasını tanımlamaktadır.

İşçinin işyerinde bulunduğu her durumda ve ayrıca işyeri sınırları dışında olması hâlinde de işin yürütümüyle ilgili olduğu herhangi bir durumda deprem nedeniyle ölmesi veya vücut bütünlüğünde ruhen ya da bedenen engelli bir hale gelmesi Kanun'da yer alan tanım uyarınca **iş kazası** olarak kabul edilmesi gerekir.

Deprem iş kazası olduğundan tüm tedavi masrafları SGK tarafından karşılanacaktır.

%10 ve üzeri meslekte kazanma gücü kaybına uğrayan çalışanın SGK'den sürekli iş göremezlik ödeneği alma hakkı vardır.

Depremde iş yerinde vefat eden ve yaralanma halinde işverenin kusurunun da bulunması halinde yaralanan işçinin ve vefat eden işçi yakınlarının maddi ve manevi tazminat talep etme hakkı bulunmaktadır. Bu hallerde tazminat için zamanaşımı 10 yıldır. Bu fiiller aynı zamanda haksız fiil olduğundan ceza zamanaşımı süresi kıyas yoluyla uygulanır.

İş kazasında arabuluculuk zorunlu olmadığından dava şartı değildir.

Ölüm Aylığı

Vefat eden işçinin:

- * 4/1-A sigortalısı olma
- * En az 5 yıldan beri sigortalı olma
- * Toplam 900 gün malullük, yaşlılık, ölüm sigorta primi

• Ölüm Tazminatı

TBK M.440'a göre işveren, işçinin:

- >sağ kalan eşine ve ergin olmayan çocuklarına
- >yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişilere

En az 1 aylık ücret tutarında

Hizmet ilişkisi 5 yıldan uzun ise 2 aylık ücret tutarında

• Cenaze Yardımı

360 gün malullük, yaşlılık, ölüm sigorta primi bildirilmişse vefat edenin hak sahiplerine cenaze yardımı verilir.

Sırayla; eşine, yoksa çocuklarına yoksa ana babaya, yoksa kardeşlere verilir.

>eş

>25 yaşından küçük çalışmayan çocuk

>ana, baba

1 aylık ölüm tazminatı için 1 günlük dahi çalışma yeterlidir ve iş sözleşmesinin türü önemli değildir.

Ödemenin hemen yapılması gerekir.

Kıdem tazminatı ile ölüm tazminatı yerleşik içtihatlarla göre birlikte istenebilir.

İşverenin Yasal Hakları

İK m.25/3 zorunlu haller kapsamında işveren, işçiye bildirimde bulunmaksızın iş akdini feshedebilir; lakin kıdem tazminatını ödemelidir.

Maddeye göre işçiyi iş yerinde 1 haftadan fazla süre ile çalışmaktan alıkoyan zorlayıcı bir sebebin ortaya çıkması halinde işveren iş akdini tek taraflı olarak feshedebilir.

İşçinin hastalık ve iş kazası (depremde yaralanma- tedavi süreci) sebebiyle çalışmadığı sürenin iş yerindeki çalışma süresine göre m.17deki bildirim sürelerini 6 hafta aşması durumunda, işveren tek taraflı olarak sözleşmeyi bildirimsiz olarak feshedebilir.

İş sözleşesinin askıda kalması nedeniyle işe gidemediği süreler için ücret işlemez.

Çocuklara Özgü Düzenlemeler ve Çocukların Korunması

Velayet altında bulunmayan çocuklara çocuğun bulunduğu yerdeki Sulh Hukuk Mahkemesi vasi atanabileceği gibi Çocuk ve Aile Mahkemesi bu konularda karar verebilir.

Aynı merciler tarafından sadece belirli bir işin görülmesi için de kayyım tayin edilebilir.

(TMK m.403)

- Çocukların Hukuki Temsili (TMK m.335 vd)

Çocuklar velayet, vesayet, kayyımlık müesseseleri ile temsil edilirler.

Velayet, anne baba aracılığı ile kullanılır.

Boşanma durumunda velayet sahibi ebeveyni hakim belirler.

Boşanma sonra velayet sahibi eş ölmüş ise sağ kalan eş Aile Mahkemesinde dava açarak velayetin kendisine verilmesini talep eder.

Çocuğun menfaati gereği hakim velayeti anne babadan alarak başka üçüncü bir kişiyi vasi tayin edebilir.

• Koruyucu Aile ve Evlat Edinme

Koruyucu Aile Olmak İçin:

- *Türk vatandaşı olmak
- *Türkiye'de sürekli ikamet
- *25-65 yaş
- *en az ilkokul
- *düzenli gelire sahip olmak
- *kanunda belirlenen suçları işlememiş olmak
- *belirli düzeyde fiziksel engel, ruhsal ve bulaşıcı hastalığı olmamak
- *çocuk ile koruyucu aile olacak eşlerden yaşı küçük olan arasındaki yaş farkı en az 18 olmak (akraba veya yakın çevre koruyucu hariç)
- *evliler beraber başvurmak zorunda
- *koruyucu aile olacakların bulunduğu yerin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne başvurur.
- *Yapılan inceleme sonunda uygun bulunan aileler kısa yahut uzun süreli olarak koruyucu aile olabilir. Düzenli olarak denetleme yapılır.

Evlat Edinmek İçin: (TMK m.305 vd)

Bekar ise,

*30 yaş

*18 yaş farkı

Evli ise,

*Birlikte evlat edinme

*5 yıllık evli olmak yahut her ikisi de 30 yaş

*18 yaş farkı

Evlat edinmek isteyenler buldukları ilin Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne başvuru yapar. Uygun bulunan kişi ile bakım sözleşmesi yapılır. 1 yıl çocuğa bakım vermek zorunludur. 1 yıl bakım süresince denetlenir ve bakım süresi sonunda raporlarda uygun bulunması gerekir. Çocuğun bulunduğu yer Aile Mahkemesi evlat edinme kararı verir.

İdare Hukuku

Bir zarar doğduğunda öncelikle hizmet kusuru araştırılır. Hem kusur hem de kusursuz sorumluluk hükümlerine gidilmez.

İdarenin sorumluluğunu kaldıran, azaltan haller:

- **mücbir sebep**
- **beklenmeyen hal**
- **zarara uğrayan kişinin davranışı**
- **3.kişi davranışı**

Deprem mücbir sebep midir?

Çok büyük bir deprem ----> önlenemezlik

İdarenin gücü ile sorumluluğu doğru orantılıdır.

Beklenmeyen hal; öngörülemezlik ve önlenemezlik. idarenin faaliyetinde olur. hizmet kusuru kalkar, kusursuz sorumluluk

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu mücbir sebebi şöyle tanımlıyor: kökeni, doğal, sosyal ve hukuki olması itibari ile failin dışında kalan, fail tarafından önleme olanı olmayan önceden takdir ve tahmin edilmeyen olaylar

Mücbir sebep;

- **dışsallık**
- **öngörülemezlik**
- **karşı konulamazlık**

Yapı Kayıt Belgesi

*İmar Kanunu geçici M.16 ile imar barışı düzenlendi.

*Yapı kayıt belgesinin ÇŞ İl Müdürlüğü onaylamaktadır.

*İdare tarafından düzenlenen yapı kayıt belgesi tipik bir idari işlemdir.

*Yapı kayıt belgesinin geçerlilik süresi yapının yeniden yapılması veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadardır.

3194 sayılı İmar Kanunu geçici M. 16/10:

Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır.

Bu madde anayasaya uygun yorum yolu ile şöyle anlaşılmalıdır: yapı sahibi uyarılarak yapının dayanıklılığı hususu konusunda önlem almaya teşvik edilir.

Bu madde anayasaya uygun mu? Anayasa M:125 idarenin kendi işlem ve eylemlerinden kaynaklı zararları ödemekle yükümlü olduğunu ve idarenin her türlü eylem, işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğunu düzenleniyor.

Madde 16 ile yargı yolu dolaylı olarak kapatılmaktadır. Uğranılan zararın tazminini olanaksız kılmaktadır.

Yapı kayıt belgesi alana kadar denetlememek ----> olumsuz eylem
Yapı kayıt belgesi düzenleyerek yapının kullanılması ----> idari işlem

İYUK m.13 gereği 1 yıl içinde idareye başvuru zorunluğu vardır.

Bu idari işlemten dolayı idarenin sorumluluğuna gidilip gidilmeyeceği tartışmalıdır.

1.görüş Kanun uygulandığı için sorumlu olmayacağı

2.görüş Kanun'u uygulayarak sorumlu değildir, lakin hakkaniyet-eşitlik uyarınca kusursuz sorumluluk vardır.

Danıştay;

Deprem sonucu zarar gören yapılara ilişkin olarak idarenin imar mevzuatı uyarınca yürütmesi gereken idari faaliyeti gereği gibi yerine getirmemesi sonucu hizmet kusuru olarak nitelendiriyor. Deprem sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarından idarenin kusuru oranında sorumlu olduğuna karar vermektedir. Yapı kayıt belgesi düzenlenen yapıların depreme dayanıklılığının malike ait olmasını kabul etmemektedir.

Deprem Nedeniyle İdari Yargıda Açılabilecek Tazminat Davaları

Afetler genel anlamda sorumluluğu ortadan kaldıran mücbir sebep olarak nitelendirilmekle birlikte, afetler öncesinde öngörülmesi gereken tedbirlerin alınmaması veya afet sonrası idare tarafından yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinin yürütülmemesi veya yetersiz olması durumunda idareler aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açmak mümkündür.

• Deprem Öncesi Önlemler

İdarenin, kamu hizmetlerini deprem riskini göz önüne alarak yürütmesi gerekir.

Önleyici tedbirlerin yanı sıra depremden sonrası için de tedbirlerin alınması lüzumludur.

Yapı denetiminin mevzuata uygun gerçekleşmemesi, kaçak yapılar, imar düzenlemelerinde ve ruhsat verilirken deprem bölgesi olmamanın dikkate alınmaması, idarenin sorumluluğunu gündeme getirir. İdare doğrudan yapı inşa eden kişi değildir. Ancak yapı denetimini gereği gibi yapmalıdır. Yapının imar barışından yararlanması sorumluluğu kaldırmaz.

Danıştay'ın Kriterleri:

- *zeminin özelliği, zemin durumuna göre depreme dayanıklılığının kontrolü
- *yapı kullanma izni bulunup bulunmadığı
- *yapıların imar açısından denetlenmesi
- *denetim ve kontrol görevlerini yapıp yapmadığı
- *afet bölgelerinde yapılacak yapılarla ilgili kuralları, yapı tekniklerini, projelendirme esaslarını, ülkenin deprem haritalarını hazırlamak konusunda idarelerin üzerlerine düşen görev ve yetkileri yerine getirip getirmediği

• Deprem Sonrası Arama ve Kurtarma Faaliyetleri

Depreme müdahale, deprem riski yönetimi, deprem koordinasyonu, müdahale hazırlığının gereği gibi ve zamanında yerine getirilmemesine dayanan zararlardan AFAD dolayısıyla idare sorumludur. Depreme hızlı ve acil müdahale konusunda valilikler de yetkilidir.

Arama kurtarma faaliyetlerinin niteliklerinde yaşanan sorunlar veya göçükte önlem alınmaması nedeniyle zararın artması halinde de dava açılabilecektir.

* Tanık dinleme hususu mümkün olmadığından idarenin kayıtları dışında da yazılı belgelere başvurmak gerekecektir.

Kurtarma ekiplerinin,

*geç gelmesi

*yeterli sayıda olmaması

*gerekli teçhizatın bulunmaması ya da yetersiz olması

hizmet kusurudur.

- **Deprem Sonrasında Sağlık, Gıda, Barınma, Ulaşım, Haberleşme gibi Haklara Erişim Sağlanması**

Bu kamu hizmetlerine yeterince erişim sağlanamaması da deprem nedeniyle idarenin sorumluluğunu doğurur.

Normal şartlarda gıda temini konusunda idarenin yükümlülüğü yoksa da deprem sonrasında bu konuda idarenin pozitif yükümlülüğü olduğu kabul edilir.

Zarar gören depremzedelerin idarenin yeterli olmaması sebebiyle kendi olanakları veya STK yardımıyla maddi zarar görmemiş olması manevi zarar görmesinin önünde engel değildir. Bu şekilde zarar azalmışsa da var olan zararı yine talep edebilir.

İdari Yargıda Dava Ne Zaman ve Nerede Açılır?

- İdarenin depremdeki faaliyeti idari eylemdir.
- Olumsuz eylem ve hizmet kusuru olmak üzere.
  - Dava açma süresi **60 gündür**. (İYUK M.7)
- Depremi bağlı olduğu yerin İdare Mahk. dava açılır.

İYUK M.13 : İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren **bir yıl** ve her halde eylem tarihinden itibaren **beş yıl** içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında **otuz gün** içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

İlgili idare:

- belediye
- valilik
- iç işleri bakanlığı
- ilgili bakanlıklar

İdari Yargıda İspat

- İdari yargıda yazılı yargılama yapılır bu nedenle ispat araçları farklıdır.
- Resen tahkikat ilkesi geçerlidir , tarafların iddialarının ispat araçları ile hakim bağlı değildir.
- Tanık dinlemesi yapılmaz ve yazılı delillerden yararlanır.
- Bu sebeple tutulan hasar tespit raporları, kurtarma faaliyetleri veya diğer kamu hizmetlerinin durumuna ilişkin tutulan tutanaklar, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları ve diğer meslek örgütlerinin hazırladığı somut bilgi içeren raporlar, ceza davalarında veya soruşturmalarda alınan ifadeler, varsa fotoğraf ve kamera kayıtları gibi delillerin sunulması gerekir.

Tazminat Miktarı

İYUK M.16/4: Tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir.

- Adli yargıda olduğu gibi tazminat miktarı hesaplanır.
- Zararın kapsamı, idarenin kusurunun niteliği ve kusur oranı, idare tüm önlemleri alsaydı ortaya çıkabilecek zarar oranı, sigorta veya müteahhit tarafından ödenen bir tazminat olup olmadığı dikkate alınır.
- Genellikle talep edilen miktar bilirkişi raporundan sonra miktar arttırma dilekçesi ile arttırılmaktadır.
- Adli yargıdaki ıslah kurumundan farklı olarak bir defaya mahsus arttırılabilir.
- Adli yargıdan farklı olarak manevi tazminat da arttırılabilir.

Vergi Hukuku

Yok Olan Mallar İçin Emsal Bedel Tespiti

**Bu durumda Vergi Usul Kanun'u
M:72 uyarınca emsal bedeller
Takdir Komisyonu tarafından
tespit edilir.**

**Vergi Usul Kanun'u M:278 gereği deprem
gibi doğal afetler yüzünden malların
iktisadi kıymetlerinde önemli azalış
görülmesi halinde emsal bedel dikkate
alınır.**

**Bir vergiye matrah olan servet veya servet
unsurlarının veraset ve intikal vergisi
bakımından 10'uncu maddede belirtilenler
dışında kalması halinde değerlemesi ve
beyannamede gösterilecek tutarı emsal
bedel olacaktır.**

Deprem Nedeniyle Beyan ve Ödemelerin Ertelenmesi

Vergi Usul Kanun'u M:13'e göre deprem, mükelleflere ilişkin bir mücbir sebep halini oluşturur. Bu sebepler ortadan kalkıncaya kadar süreler işlemez. Vergi Usul Kanun'u M:15'e göre Bakanlık, deprem bölgesinde bulunan mükellefler için geçerli olmak üzere mücbir sebep hali ilan eder.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 31.07.2023 tarihine kadar 10 ili kapsayan mücbir sebep ilan etti.

Mücbir sebep süresince verilmesi gereken vergi beyanname ve bildirimlerinin verilme süreleri **15.08.2023** günü sonuna kadar,

Bu beyanname ve bildirimler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenme sürelerinin de **31.08.2023** gününe kadar uzatılmıştır.

Vergi ve Cezaların Silinmesi

Vergi Usul Kanun'u M:115 şartları sağlayanların vergi borç ve cezaları terkin edilir.

Birinci bent için Bakanlığa başvuru gereklidir.

Vergi Usul Kanun'u M:115: Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, muzir hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzer afetler yüzünden:

1. Varlıklarının en az üçte birini kaybeden mükelleflerin bu afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili bulunan vergi borçları ve vergi cezaları;

2. Mahsullerinin en az üçte birini kaybeden mükelleflerin, afete maruz arazi için zararın tahakkuk ettiği hasat ve devşirme zamanına tesadüf eden yıla ait olarak tahakkuk ettirilen Arazi Vergisi borçları ve vergi cezaları;

Maliye Bakanlığınca zararlarla mütenasip olmak üzere, kısmen veya tamamen terkin olunur. Maliye Bakanlığı terkin yetkisini mahalline devredebilir. Zarar derecesini ve ilgili bulunduğu gelir kaynağını mahalli idare heyetleri yaptıracağı tahkikat üzerine tesbit eder.

Bağış ve Yardımların Gelirlerden İndirilebilmesi

7269 Sayılı Kanun M:45: Afetlerden zarar görenlere yardımda bulunmak üzere kurulan Milli Yardım Komitesi ile mahalli yardım komitelerine makbuz mukabilinde yapılacak bağış ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu gibi bunların gelir ve kurumlar vergileri mükellefleri tarafından masraf kaydı da caizdir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun M:89/5'e göre genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi öğrenci yurdu vb. inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile M:89/11'e göre Türkiye Kızılay Derneğine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımlar beyannamede bildirilecek gelirden indirilir.

**DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜRLER**